

Geldt het vijfde gebod alleen voor eigenwoningbezitters?

Eert uw vader en moeder, opdat uw dagen verlengd worden in het land dat de Here uw God u geeft', luidt het vijfde van de tien geboden.

Volgens bijbeluitleggers leidt respect voor de ouders tot een langer leven, een stabielere samenleving en sociale cohesie. Of het echt zo is, is discutabel. De huidige generatie ouders leeft wel langer, maar heeft de samenleving niet echt stabiel gemaakt, laat staan de sociale cohesie vergroot.

Maar economisch is het tegenwoordig noodzakelijk de ouders te eren, tenminste als zij bezitter zijn van een eigen huis. Het economenvakblad ESB concludeerde vorige maand dat door de gestegen huizenprijzen de nalatenschappen van ouders in het leven van de volgende generatie een steeds belangrijkere rol spelen.

In 1985 bedroeg de gemiddelde erfenis voor een kind omgerekend 9.500 euro bij de dood van de ouders op 73-jarige leeftijd. Nu is dat 375 duizend euro. Met 1,34 miljoen 75-plushuishoudens is dat goed voor een vermogen van 491 miljard euro – een megabedrag dat in de vorm van erfenissen zal worden doorgegeven aan iets meer dan de helft van de Nederlanders.

Deze 'Grote Vermogensoverdracht' heeft vooral te maken met het eigenwoningbezit. Het gemiddelde vermogen van 75-plussers met een huurwoning is slechts 50 duizend euro. Dat van 75-plussers met een eigen woning is 690 duizend euro. Huurders (43 procent van de Nederlandse huishoudens) behaalden sinds 2011 op een spaarrekening een rendement van gemiddeld 1,3 procent; eigenwoningbezitters (57 procent van de Nederlandse huishoudens) behaalden dankzij de waardestijging van hun vastgoed gemiddeld 14 procent.

Kinderen van hurende 75-plussers erven gemiddeld 18 duizend euro per kind, uitgaande van 2,3 kinderen per gezin. Kinderen van ouders met een eigen woning erven ieder twintig keer meer: 368 duizend euro. Dat is al een even bizar als ongekend verschil. En eigenlijk is het nog veel erger, aldus de berekeningen in ESB. Zo beschikken hurende kinderen van 75-plussers nu over 25 duizend euro aan nettovermogen, kinderen met een koopwoning over gemiddeld 450 duizend euro.

Indien een kind met een koopwoning straks erft van een 75-plusouder met een koopwoning, stijgt dat nettovermogen tot gemiddeld 913 duizend euro (450 duizend plus 463 duizend). Een hurend kind van een 75-plusser zal van een hurende ouder gemiddeld 18 duizend euro erven en komt daarmee op een nettohuishoudvermogen van 43 duizend euro (25 duizend plus 18 duizend). De Grote Vermogensoverdracht zal de al grote ongelijkheid in de samenleving verder vergroten: de miljonairskinderen van de babyboomers tegenover de huurtelgen. Daar zou een fikse verhoging van de erfbelasting iets aan kunnen doen. Daarnaast moeten zo snel mogelijk de geitenpaadjes om de erfbelasting te ontwijken (papieren schenkingen) worden gedicht.

Uit onderzoek van het CPB bleek dinsdag dat de meerderheid van de Nederlanders daar wel iets voor voelt. Misschien kan er een elfde gebod komen: 'Eert uw vader en moeder, maar respecteert de fiscus opdat iedereen in het land van Here God gelijke kansen heeft.' Hopelijk kan het CDA hiervan de VVD als partij van de woningbezitters overtuigen.

Peter de Waard

Journalist en columnist van de Volkskrant, gespecialiseerd in financieel-economische onderwerpen.

8 juli 2026